

Vlechten verbindt

MEERJARENBELEIDSPLAN

2025
2028

nationaal
vlechtmuseum
noordwolde

Inhoud

1. Samenvatting / Gearfetting	3
2. Missie, visie, doelstellingen	9
Missie: Vlechten verbindt!	9
Visie: Verbinden langs drie lijnen	9
Doelstellingen: de drie lijnen	9
3. Realisatie van de doelstellingen: Plan van aanpak	12
De collectie	12
Het programma: tentoonstellingen en activiteiten	13
Geschiedenis	13
Design	15
Kunst	16
Planning	18
4. Educatie en kennisoverdracht	19
Toerisme	21
Samenwerkingsverbanden	22
Toegankelijkheid	22
5. Bedrijfsvoering, bedrijfsethiek en organisatie	25
Rechtspersoon, personeel en organisatie	25
Huisvesting en veiligheid	25
Automatisering en digitalisering	26
Het Nederlands Museumregister	26
Financiën	26
Ethische code	26
BIJLAGE:	
SWOT-analyse	28

1. Samenvatting / Gearfetting

Het Nationaal Vlechtmuseum heeft zich sinds de opening in 2001 ontwikkeld tot een volwaardig museum met (inter)nationale betekenis. Het vertelt het unieke verhaal van de sociale en economische geschiedenis van Noordwolde en de eigen regio, maar ook van ambacht en industriële innovatie in Fryslân en van internationaal geroemd design. Met als motto 'Vlechten verbindt' wil het Nationaal Vlechtmuseum in de nieuwe beleidsperiode 2025-2028 verder werken aan het verbinden van mensen en culturen waar vlechten niet alleen traditie en ambacht vertegenwoordigt, maar ook staat voor het zoeken naar nieuwe vormen in kunst en design. Kunstenaars, professionals en liefhebbers, makers, designers en producenten, volwassenen en kinderen ... Vlechten verbindt!

Het museum heeft een collectie bijeengebracht die uniek in Nederland en uitzonderlijk in de wereld is. De collectie is geregistreerd en digitaal vastgelegd. Het museum is ondergebracht in een prachtig rijksmonument: de Rijksrietvlechtschool uit 1912. Het gebouw is het belangrijkste object in de collectie en vormt de basis van het verhaal dat het museum vertelt. De Rijksrietvlechtschool was de bakermat van het vlechtambacht in Nederland. Ambacht en kunst waren er op een indrukwekkende wijze geïntegreerd.

Daarom wil het museum niet alleen de kennis over het vlechtambacht bewaren, doorgeven en ontwikkelen, maar het vlechten levend houden en ontmoetingsplaats en inspiratiebron zijn voor liefhebbers, ambachtslieden, ontwerpers en kunstenaars.

Daar is het museum in de afgelopen jaren uitstekend in geslaagd: het organiseert jaarlijks circa drie tijdelijke tentoonstellingen vanuit de eigen collectie, het is een landelijk kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van het vlechtambacht, het heeft een goede (inter)nationale naam in de museumwereld en in die van het ambacht en design en een (inter)

Sûnt de iepening yn 2001 hat it Nasionaal Vlechtmuseum him ûntwikkele ta in folweardich museum mei (ynter)nasjonale betsjutting. It fertelt it unike ferhaal fan de sosjale en ekonomyske skiednis fan Noardwâlde en de eigen regio, mar ek fan fakmanskip en yndustriële ynnovaasje yn Fryslân en fan ynternasjonaal bekroand ûntwerp. Mei it motto 'Flechtsjen ferbynt' wol it Nasionaal Vlechtmuseum yn de nije beliedsperiode 2025-2028 wurkje oan it ferbinen fan minsken en kultueren dêr't flechtsjen net allinnich foar tradysje en fakmanskip stiet, mar ek foar it sykjen nei nije foarmen yn keunst en foarmjouwing. Keunstners, professionals en leafhawwers, makkers, ûntwerpers en produsinten, folwoeksenen en bern. Flechtsjen ferbynt!

It museum hat in kolleksje gearstald dy't unyk is yn Nederlân en útsûnderlik yn 'e wrâld. De kolleksje is registrearre en digitaal fêstlein. It museum is ûnderbrocht yn in prachtich ryksmonumint: de Rijksrietvlechtschool út 1912. It gebou is it wichtichste objekt yn de kolleksje en foarmet de basis fan it ferhaal dat it museum fertelt. De Rijksrietvlechtschool wie de widze fan it flechtambacht yn Nederlân. Ambacht en keunst wiene op bisûndere wize yntegrearre.

Dêrom wol it museum net allinnich kennis oer it flechtfak behâlde, trochjaan en ûntwikkelje, mar ek it flechtwurk libben hâlde en in moetingssplak en ynspiraasjeboarne wêze foar leafhawwers, ambachtslju, ûntwerpers en keunstners.

It museum hat dêr de lêste jierren tige súkses mei: it organisearret jierliks sawat trije tydlike tentoanstellingen út de eigen kolleksje, it is in lanlik kennis- en ynspiraasjesintrum op it mêd fan flechtwurk, it hat in goede (ynter)nasjonale reputaasje yn de museumwrâld en yn dy fan ambacht en foarmjouwing yn in (ynter)nasjonaal netwurk. It museum lûkt jierliks sa'n 10.000 besikers. Mei de útfiering fan dit beliedsplan is de ambysje om jierliks mei 10%

restauraasje fan dit gebou yn 2000 sjocht dizze keamer fan de
direkteur Harm Ellens der wer autentyk út. Ellens waard oplaad
e keunstakademy Minerva yn Grins en koe doe mei in rykssubsydje
ktuer studearje yn Amsterdam.

ie in tige alsidige man. Syn portret hinget oan de muorre, en ek syn
boutekening fan syn wenning De Wilghorst, dat noch yn al syn
je by Noardwâlde stiet.

s gie yn 1919 nei Schoonhoven ta om dêr de fakskoalle foar goud- en
ersmeden op te rjochtsjen. Hy ûntwerp destiids in nije amtsketting foar
gemeente Amsterdam, dy't de boargemaster noch alle dagen draacht.

11

nationaal
vlechtmuseum
noordwolde

Vlechtdorp van Nederland

nationaal
vlechtmuseum
noordwolde

Ontdek het verhaal
van het vlechtambacht

VlechtExpress
Noordwolde

ELKE
WOENSDAG
VAN 17 JULI
TOT EN MET
28 AUGUSTUS
10.45 EN
14.00 UUR

Beleef het binnen- en buitenmuseum
van het Vlechtdorp van Nederland

Rondrit
Museum
Consumptie
€17,50
t/m 12 jaar €12,50

nationaal netwerk. Jaarlijks trekt het museum ongeveer 10.000 bezoekers. Met de uitvoering van het onderhavige beleidsplan is het de ambities om jaarlijks met 10% te groeien naar een streefgetal van 15.000 bezoekers per jaar. Het museum heeft sinds 2003 de status van geregistreerd museum. In 2024 is deze status weer bevestigd.

Het museum heeft een belangrijke maatschappelijke betekenis. Het bewaart en presenteert voorwerpen en bijbehorende verhalen over de geschiedenis van het dorp. Samen vormen deze de identiteit van Noordwolde en van de eigen regio, de Stellingwerven. Maar het museum levert ook een verrassende en onmisbare bijdrage aan het complete 'verhaal van Fryslân'. Een karakteristieke regio, de Stellingwerven, met een eigen taal en cultuur, maar onlosmakelijk onderdeel van een diverse provincie met een rijke geschiedenis. Eigenwijs en anders, maar ook een verhaal dat zo kenmerkend is voor geheel Fryslân: de ontwikkeling van ambacht en design op basis van traditie in innovatie en innovatie in traditie.

Het museum is een ideale omgeving om te leren, voor jong en oud, individueel en in groepsverband (onderwijs). Het museum stimuleert de creativiteit van bezoekers met verschillende presentatievormen en activiteiten. Mensen krijgen de kans hun vaardigheden en talenten te ontwikkelen met vrijwilligerswerk, stages en educatieve projecten. Het museum brengt ook plezier en ontspanning en verwijst toeristen naar plaatsen in de omgeving van het museum waar zij kunnen recreëren. Het verhaal over het vlechten verbindt Noordwoldigers op een unieke manier met toeristen, recreanten én vlechtliefhebbers. Het museum heeft ook een economische waarde: het brengt reuring in het dorp, het is een levendige plek die Noordwolde (inter)nationale bekendheid geeft en publiciteit, geld en kwaliteit genereert. Het trekt toeristen en recreanten en draagt bij aan de vitaliteit van de omgeving.

Het museum wil het cultuur-historisch én cultuur-toeristisch centrum van de regio zijn

te groeien nei in basistal fan 15.000 besikers yn it jier. It museum hat sûnt 2003 de status fan registrearre museum. Dizze status waard yn 2024 wer befêstige.

It museum hat in wichtige maatskiplike betsjutting. It bewarret en presintearret objekten en byhearrende ferhalen oer de skiednis fan it doarp. Mei-inoar foarmje se de identiteit fan Noardwâlde en de eigen regio, de Stellingwerven. Mar it museum leveret ek in ferrassende en ûnmisbere bydrage oan it folsleine 'ferhaal fan Fryslân'. In karakteristike streek, de Stellingwerven, mei in eigen taal en kultuer, mar in ûnskiedber part fan in unike provinsje mei in rike skiednis. Eigensinnich en oars, mar ek in ferhaal dat sa karakteristyk is foar hiel Fryslân: it ûntwikkeljen fan fakmanskip en foarmjouwing basearre op tradysje yn fernijing en fernijing yn tradysje.

It museum is in ideale learomjouwing, foar jong en âld, yndividueel en yn groepen (ûnderwiis). It museum stimulearret de kreativiteit fan besikers mei ferskate presintaasjes en aktiviteiten. Minsken krije de kâns har feardichheden en talinten te ûntwikkeljen troch frijwilligerswurk, staaazjes en edukative projekten. It museum soarget ek foar wille en ûntspanning en ferwiist toeristen nei nijsgjirrige plakken yn de omkriten fan it museum. It ferhaal oer flechtsjen ferbynt Noardwâlders op in unike wize mei toeristen, rekreanten en flechtleafhawwers. Ek hat it museum in ekonomyske wearde: it bringt 'reuring' yn it doarp en jout (ynternasjonaal) bekendheid en publisiteit. It lûkt toeristen en rekreanten en draacht by oan de fitaliteit fan it gebiet.

It museum hat as doel it kultuerhistoarysk en kultureel-toeristysk sintrum fan de regio te wêzen en hat oan de iene kant gearwurking mei it Proefkoloniën-museum yn Frederiksoard en it Finzenismuseum yn Feanhuzen en oan de oare kant mei de Fryske musea yn de regio. De erkenning as UNESCO-wrâlderfgoed fan de Koloniën van Weldadigheid, dy't útrinne yn de Stellingwerven, biedt in unike kâns en ferrikt it kulturele oanbod fan de provinsje Fryslân.

Om it belied foar de kommende jierren te

en heeft daarbij samenwerking met enerzijds museum de Proefkolonie in Frederiksoord en het Gevangenismuseum in Veenhuizen en anderzijds met de Friese musea in de regio. De erkenning tot UNESCO Werelderfgoed van de Koloniën van Weldadigheid, die zich uitstrekken tot in onze gemeente, biedt een unieke kans en verrijkt het culturele aanbod van de provincie Fryslân.

Om het beleid voor de komende jaren te kunnen realiseren zijn een goed ingerichte organisatie, een efficiënte bedrijfsvoering en een stabiele financiële basis noodzakelijk. De exploitatiesubsidie van de gemeente Weststellingwerf is daarbij onmisbaar, evenals het verwerven van subsidies voor projectmatige financiering. Daarnaast streeft het museum naar een verhoging van de eigen inkomsten door samenwerking met strategische partners (cultuur, natuur en toerisme) en regionale ondernemers. Ondersteuning door de provincie Fryslân zou ook een belangrijke stimulans en erkenning zijn voor een museum dat enerzijds een verrassend aspect van het 'Verhaal van Fryslân' laat zien en anderzijds Fryslân en de Friezen verbindt met landelijke en internationale kunstenaars, designers en liefhebbers.

Het museum is inhoudelijk en strategisch klaar voor een sprong naar een sterke en geprofileerde uitstraling op nationaal en internationaal niveau. Een door de provincie Fryslân verleende financiële ondersteuning zou niet alleen een erkenning en versterking zijn van het Friese museale landschap en de culturele regionale spreiding binnen de provinciegrenzen, maar zou het mogelijk maken om de landelijke en internationale kracht van het museum uit de nu te nauwe financiële kaders te bevrijden en te laten werken.

Vlechten als kunstvorm en vlechten als basis voor duurzaam design staan landelijk en wereldwijd in een steeds grotere belangstelling. Het Nationaal Vlechtmuseum wil dit verhaal nog beter en breder vertellen aan Fryslân en de wereld.

realisearjen binne in goed organisearre organisaasje, effisjinte bedriuwsfiering en in stabile finansjele basis nedich. De eksploitaasjesubsydzje fan de gemeente Weststellingwerf is dêrby ûnmisber, lykas it krijen fan subsydzjes foar projektfinansiering. Dêrnjonken wol it museum it eigen ynkommen ferheegje troch gearwurking mei strategyske partners (kultuer, natuer en toerisme) en regionale ûndernimmers. Stipe fan de provinsje Fryslân soe in wichtige stimulâns en erkenning wêze foar in museum dat oan de iene kant in ferrassend aspekt fan it 'Ferhaal fan Fryslân' sjen lit en oan de oare kant Fryslân en de Friezen ferbynt mei nasjonale en ynternasjonale keunstners, ûntwerpers en leafhawwers.

It museum is ynhâldlik en strategysk klear foar in sprong nei in sterk en profielearre imago op nasjonaal en ynternasjonaal nivo. Finansjele stipe fan de provinsje Fryslân soe net allinnich in erkenning en fersterking wêze fan it Fryske museumlânskip en de kulturele regionale sprieding binnen de provinsjegrenzen, mar soe it ek mooglik meitsje om de nasjonale en ynternasjonale krêft fan it museum te befrijen út it no te smelle finansjele ramt.

Flechtwurk as keunstfoarm en as basis foar duorsum design krije lanlik en wrâldwiid hieltyd mear belangstelling en wurde maatskiplik hieltyd mear rillevant. It Nationaal Vlechtmuseum wol dit ferhaal noch better en breder fertelle oan Fryslân en de wrâld!

Het Nationaal Vlechtmuseum sluit met dit beleidsplan aan bij de provinciale ambities, zoals verwoord in de cultuurnota Tosken yn in nije tiid:

- We geven alle Friezen toegang tot hun eigen cultuur en dragen bij aan een evenwichtige regionale spreiding van musea in de provincie.
 - We verrijken het verhaal van Fryslân met een fascinerend verhaal van geschiedenis, kunst en design.
 - We dragen bij aan de meertaligheid in de provincie door promotie van zowel het Fries als de eigen streektaal, het Stellingwerfs.
 - We vertellen het verhaal van Fryslân op een verbeeldings- en belevingsvolle wijze.
-
- It Nasionaal Vlechtmuseum slút him mei dit beliedsplan oan by de provinsjale ambysjes, lykas útsprutsen yn it kultuerbeliedsdokumint Tosken yn in nije tiid:
 - Wy jouwe alle Friezen tagong ta de eigen kultuer en drage by oan in lykwichtige regionale sprieding fan musea yn de provinsje.
 - Wy ferrykje it ferhaal fan Fryslân mei in boeiend ferhaal fan skiednis, keunst en foarmjouwing.
 - Wy drage by oan meartaligens yn de provinsje troch it befoarderjen fan sawol it Frysk as de streektaal, it Stellingwerfsk.
 - Wy fertelle it ferhaal fan Fryslân op in wize dy't fol fan ferbylding en belibjen is.

2. Missie, visie, doelstellingen

Missie: Vlechten verbindt!

Vlechten is een techniek die al eeuwenlang mensen en culturen verbindt, letterlijk en figuurlijk. Het Nationaal Vlechtmuseum toont de rijke traditie van het vlechten voor een breed publiek en bewaart daartoe een in Nederland unieke collectie op het gebied van vlechtkunst en design. Het museum laat daarmee ook de (sociaal-economische) geschiedenis van Noordwolde, de eigen regio en van Fryslân zien. Het museum wil de kennis over het vlechtambacht bewaren, doorgeven en ontwikkelen en daarbij het duurzaam benutten van natuurlijke materialen stimuleren. Het museum wil het vlechten levend houden en ontmoetingsplaats en inspiratiebron zijn voor liefhebbers, ambachtslieden, ontwerpers en kunstenaars.

Visie: Verbinden langs drie lijnen

Het museum wil zoveel mogelijk mensen een bijzondere ervaring bieden rond het vlechten en de geschiedenis van Noordwolde als vlechtdorp. Daarnaast wil het museum zijn nationale en internationale potentie als museum en kenniscentrum voor kunst en design in de komende periode sterk ontwikkelen. Ook wil het zich beter profileren als cultuurhistorisch/cultuurtoeristisch centrum van Noordwolde en een verbinding leggen tussen het vlechten, het 'Verhaal van Fryslân' en dat van de Koloniën van Weldadigheid. Geschiedenis, design en kunst zijn de drie inhoudelijke lijnen die we gaan volgen.

Intensiever dan we in de afgelopen jaren hebben gedaan, willen we het verhaal van Noordwolde en de Stellingwerven onderdeel maken van het verhaal van Fryslân om daarmee de diversiteit en rijkdom van de Friese geschiedenis, taal en cultuur te onderstrepen.

Doelstellingen: de drie lijnen

De drie lijnen Geschiedenis, Design en Kunst vormen de ruggengraat van de activiteiten van het museum, maar worden natuurlijk onder wisselende maatschappelijke gesternten uitgevoerd. Dit betekent dat het museum een gevoelige antenne wil hebben om zijn maatschappelijke rol zo scherp en adequaat mogelijk uit te kunnen voeren. Een optimale waardecreatie is in de nieuwe meerjarenperiode meer dan ooit van belang in een provincie en een wereld die zoeken naar doel en zingeving. Hoe kunnen wij een betekenisvolle rol kunnen spelen in de samenleving?

Het museum vertelt het verhaal van een samenleving die zich telkens weer een toekomst moest 'verbeelden'. De economische en sociale crisis van de late negentiende eeuw gaf de stimulans tot opvoeding en onderwijs in het vlechtambacht en tot internationaal designsucces. De crisis en teloorgang van de vlechtindustrie moest mentaal verwerkt worden, maar geeft nu inspiratie en trots voor een nieuwe toekomst, waarin het museum een belangrijke katalysator wil zijn. Hoe schep je de toekomst, hoe verzamel je de juiste ingrediënten om vanuit een collectief verleden ook een collectief gedeeld toekomstvisie te bouwen ... dat is misschien de diepste maatschappelijke betekenis van het museum.

Deze maatschappelijke vragen zijn internationaal gedeelde vragen geworden door de Global Goals van de Verenigde Naties. Met een zeventiental doelstellingen wil de VN richting geven aan de ontwikkeling van de internationale gemeenschap en elke organisatie kan bepalen aan welk doel zij een bijdrage kan leveren. Voor het Nationaal Vlechtmuseum wordt de kaart vanuit de Global Goals getekend door de volgende doelen:

- Sterke publieke diensten: We willen een bijdrage leveren aan een sterk publiek domein van toegankelijke informatie en beleving
- Duurzame gemeenschappen: We willen met onze collecties en met het vertellen van verhalen een bijdrage leveren aan sterke en zelfbewuste gemeenschappen
- Ongelijkheid verminderen: We willen met 'inclusieve' activiteiten en projecten mensen van verschillende afkomst en opleiding verbinden met de cultuur van het vlechten
- Partnership: We willen onze taken en verantwoordelijkheden zoveel mogelijk realiseren met de meest gereede partijen in adequate netwerken

Global Goals – Local Solutions..... dat is de wijze waarop we in de komende jaren onze koers willen houden op het versterken van onze maatschappelijke rol. In omgekeerde zin hebben onze lokale verhalen ook een universele betekenis.

Tegen de achtergrond van de 'Global Goals' zoeken we de 'Local Solutions' in de genoemde drie lijnen, die in concrete doelstellingen kunnen worden geformuleerd:

A. GESCHIEDENIS

Het museum vertelt het verhaal van de centrale rol van het vlechtbedrijf in de sociale en economische ontwikkeling van dorp en regio (gemeente-provincie-land). De geschiedenis van de regio wordt getekend door de teloorgang van de turfwinning, economische crisis, nieuwe werkgelegenheid, ambachtsonderwijs, politieke en sociale agitatie, industrie, revitalisatie, e.d. We willen de mensen bewust maken van de rol van de geschiedenis als 'medespeler' in onze huidige maatschappij. Kennis en begrip van 'waar we vandaan komen', maar vooral laten zien hoe vitaal en veerkrachtig gemeenschappen kunnen zijn en hoezeer zij inspiratie kunnen putten uit hun collectieve verleden.

Wij verbinden onze burgers, lokaal en regionaal, met hun eigen omgeving en geschiedenis; wij verbinden ons met de UNESCO Werelderfgoed-organisatie van de Koloniën van Weldadigheid en met de Friese musea om het Verhaal van Fryslân te vertellen.

B. DESIGN

Het museum vertelt het verhaal van de belangrijke positie van het vlechtbedrijf, i.c. de rotanindustrie, in de geschiedenis van het Nederlandse design in relatie tot de geschiedenis van het wonen, Wederopbouw, Nederlands modernisme, e.d. Vooral de betrokkenheid van belangrijke Nederlandse designers bij de rotanindustrie maakt ons tot een museum van nationaal belang. Het museum vertelt ook over de trots op het internationale succes van het Friese design op diverse internationale podia. Het museum ontwikkelt zich tot een kenniscentrum op het gebied van vlechttechnieken en design.

Wij verbinden nationale en internationale vormgevers en liefhebbers van design met het design van de rotanindustrie; wij verbinden ons met nationale en internationale designmusea en -opleidingen om tot uitwisseling van kennis en presentaties te komen

C. BEELDDE KUNST

Vlechten is een belangrijke techniek in de beeldende kunst en kent een mondiale verspreiding. Het museum vertelt het verhaal van vlechten als kunstvorm en stimuleert en toont de toepassing van vlechttechnieken in hedendaagse artistieke uitingen.

Wij verbinden nationale en internationale kunstenaars en liefhebbers met de artistieke mogelijkheden van het vlechten; wij verbinden ons met nationale en internationale musea om het vlechten als artistieke discipline aan een breed publiek te tonen.

3. Realisatie van de doelstellingen: Plan van aanpak

Met het uitspreken van de ambitie om langs de drie genoemde ontwikkelingslijnen het museum in de komende jaren sterker te profileren op een regionaal, landelijk en internationaal niveau, is ook de vraag aan de orde welke organisatorische, 'managerial' en inhoudelijk-artistieke instrumenten en middelen nodig zijn om de doelstellingen te realiseren. We willen een eerlijk verhaal vertellen, maar ook een geloofwaardig beroep doen op bestaande en mogelijke subsidiënten om onze ambities met financiële middelen te ondersteunen.

Om het museum op een kwalitatief hoogwaardig niveau te laten functioneren, dient de basis op orde te zijn en mogelijkheden te bieden voor groei en innovatie. We gaan in de komende beleidsperiode de voorwaardelijke factoren versterken en ontwikkelen:

De collectie

De collectie omvat objecten, voortkomend uit vlechtambacht en -industrie in de breedste zin van het woord en in veel verschijningsvormen: meubilair, gebruiksvoorwerpen, kunstnijverheid, design, kleding, verpakkingen, architectuur, sieraden en mandwerk. Het museum verzamelt zowel traditioneel vlechtwerk als vlechtwerk met hedendaagse vormen, toepassingen en materialen. De Nederlandse vlechtgeschiedenis, in het bijzonder de productie in het vlechtdorp Noordwolde, is een belangrijk onderdeel van de verzameling, maar ook internationaal vlechtwerk behoort tot het verzamelgebied.

De kerncollectie van het Nationaal Vlechtmuseum is uniek in Nederland en uitzonderlijk in de wereld. Tot de kerncollectie behoren:

- De vlecht- en rotancollectie van het vlechtdorp Noordwolde
- De collectie van de Rijksrietvlechtschool
- De collectie Nederlands vlechtwerk

Collectiegeschiedenis, herkomst en eigendom

Op 20 mei 1987 werd de Stichting Rotancentrum opgericht, met het doel een rotanexpositiecentrum op te zetten in het dorp Noordwolde, dat zo gevormd is door de rotanindustrie. De stichting startte haar activiteiten in 1988 met een inzamelactie. Na een oproep in de regio werd veel materiaal over de vlechten en rotanindustrie beschikbaar gesteld aan het museum. Een groot gedeelte is afkomstig van de zolder van huisarts Heida uit Noordwolde, die bij de sluiting van de Rijksrietvlechtschool in 1967 veel objecten uit de container had gered. De collectie uit de school bestaat uit werk van oud-leerlingen en vlechtwerk uit het toenmalig Nederlands-Indië. Dit laatste vlechtwerk werd verzameld door de eerste directeur Harm Ellens en diende als voorbeeldmateriaal voor de leerlingen.

Het Rotancentrum heeft in zijn tienjarig bestaan veel schenkingen ontvangen van particulieren en bedrijven. In 2001 verhuisde het Rotancentrum naar het pand van de voormalige Rijksrietvlechtschool en kreeg het de naam Nationaal Vlechtmuseum.

De afgelopen jaren deed het museum diverse aankopen. Vaak waren dat uitbreidingen met het oog op nieuwe tentoonstellingen. Ook kreeg het museum 62 voorwerpen in langdurig bruikleen van het Instituut Collectie Nederland (ICN), het Koninklijk Instituut voor de Tropen (KIT) en het Drents Museum. In 2001 ontving het museum een schenking van 235 voorwerpen van dr. Anton van den Doel. De verzameling is afkomstig uit Indonesië, Zuid-Amerika en Afrika. In 2004 volgde een schenking van 230

objecten Nederlands mandwerk van de Stichting Wilg & Mand en in 2006 een schenking van mandwerk en archiefmateriaal van Mia Pot. Het museum ontving in 2007 van diverse particuliere schenkers objecten afkomstig uit West-Papua naar aanleiding van een tentoonstelling over vlecht-, knoop- en luswerk uit West-Papua. Het Radboud Universiteitsmuseum in Nijmegen schonk in 2012 een collectie van het voormalig Volkenkundig Missiemuseum in Tilburg.

In de bibliotheek / documentatiecentrum van het museum beheren het Nationaal Vlechtmuseum en het Dorpsarchief Noordwolde (DAN) hun archieven van de vlechtgeschiedenis van Noordwolde.

Het museum heeft een unieke collectie van het traditioneel Nederlands mandwerk. Deze collectie wordt beschouwd als een resultaat van kunde, vakmanschap en vormgeving, met eigen fabricagemethoden en de traditie van generaties. De collectie behoort dan ook tot de A-collectie, de collectie met een hoge cultuurhistorische waarde. Onder deze A-collectie valt ook de deelcollectie Rijksrietvlechtschool, toegepaste kunst begin 20e eeuw en de verzameling uit de beginperiode van de school met voornamelijk vlechtwerk uit Nederlands-Indië verzameld tussen 1908 en 1910. De verzameling rond ontwerper Dirk van Sliedregt uit de periode van de Stichting Goed Wonen (1948) behoort ook tot de A-collectie.

De collectie omvat circa 3.000 voorwerpen. Het museum gebruikt sinds 2005 de digitale programma's voor de registratie van de collectie, successievelijk Adlib en Atlantis. Het museum heeft meegedaan aan het digitaliseringsproject van de Museumfederatie Fryslân en zal daarmee de collectie via internet ontsluiten zodat publiek en onderzoekers de collectiedatabase online kunnen doorzoeken.

Een groep vrijwilligers zoekt, onder leiding van professionele vlechters, continu naar nieuwe vlechtechnieken en zorgt voor de beschrijving daarvan. Daarnaast doet het museum onderzoek bij de organisatie van tijdelijke tentoonstellingen. Verzamelaars, wetenschappers en studenten doen regelmatig onderzoek naar de collectie, zowel fysiek als digitaal.

De objecten zijn gevoelig voor weersomstandigheden en insectenvraat en dienen periodiek te worden gecontroleerd. De materiële zorg en de beheeromstandigheden van de collectie zijn basaal te noemen en moeten naar een hoger plan worden gebracht.

Een actieve collectievorming is gewenst om het verhaal van vlechten en vooral rotandesign goed te kunnen vertellen en om het museum representatief te laten zijn voor ontwikkelingen in vlechtkunst en -vormgeving.

Het programma: tentoonstellingen en activiteiten

De drie lijnen Geschiedenis, Design en Kunst zullen ook in drie ruimtelijke contexten en in drie programma's worden ontwikkeld, geflankeerd door activiteiten en functies op het gebied van educatie en cultuur-toerisme.

Geschiedenis

Het hele gebouw van het museum, de voormalige Rijksrietvlechtschool uit 1912, ademt geschiedenis en is een monument van een nieuwe maatschappelijke visie op arbeid en leven, van het streven naar de ontwikkeling van dorp en regio en van een nieuwe periode in stijl en esthetiek. In het gebouw en met het gebouw tonen we in een semi-permanente opstelling (5-7 jaar) de geschiedenis van geschiedenis van de regio en de verwevenheid van mensen, cultuur en welzijn met het vlechtambacht en de vlechtindustrie. In een vernieuwing van de semi-permanente presentatie geven we accenten aan de bijdrage van de regio aan het 'Verhaal van Fryslân' waar het gaat om het streven

naar een betere maatschappij in de periode 1900-1950 en om de creativiteit en innovatiedrang van de rotanindustrie in de periode 1950-1990. Ook laten we zien hoe de vlechtgeschiedenis een inspiratiebron is voor de huidige gemeenschap. In de komende beleidsperiode willen we de presentatie extra ondersteunen met digitale middelen, audiotours, e.d. We organiseren in de beleidsperiode de volgende projecten:

“Vlechters van Noordwolde: Verhalen uit het Ambacht”

Doelgroep: Lokale bewoners, historici, scholen

Inhoud:

- Portretten en interviews met oude en nieuwe vlechters uit Noordwolde.
- Ambachtelijke gereedschappen en technieken uit de regio.
- Interactief ‘doe-plein’ waar bezoekers zelf traditionele Friese manden kunnen maken.
- Een reconstructie van een oude vlechtwerkplaats met live demonstraties.

“Vlechten Wereldwijd: Technieken en Tradities”

Doelgroep: Erfgoedliefhebbers, toeristen, scholen

Inhoud:

- Vlechttechnieken en materialen uit verschillende continenten (bamboevlechtwerk uit Azië, grassen en palmladeren uit Afrika, wilgenteen uit Europa).
- Video’s van ambachtslieden over de hele wereld.
- Samenwerking met ambachtslieden uit verschillende culturen voor live demonstraties.
- Interactieve touch-tafels waar bezoekers de verschillende materialen kunnen voelen.

Design

Het gebouw beschikt over een expositie die zich uitermate goed leent voor wisselende tentoonstellingen. Het designaspect van de vlechtindustrie kent een sterk groeiende belangstelling, gepaard aan de populariteit van vintage design en een circulaire, duurzame economie waarin gebruiksvoorwerpen worden doorgegeven in opeenvolgende generaties.

We willen tweemaal per jaar een designexpositie organiseren met een (inter-)nationale betekenis. De ene tentoonstelling zal uitgaan van de eigen collectie en daar verwante designers en stromingen aan koppelen, de andere tentoonstelling neemt een externe collectie als uitgangspunt en laat zien hoe Noordwolde daarop aansluit. We willen een volwaardige partners zijn in een landelijk en internationaal netwerk van designmusea. We organiseren in de beleidsperiode de volgende projecten:

“Van Mand tot Meubel: Vlechtwerk in het Interieur”

Doelgroep: Designliefhebbers, interieurontwerpers, ambachtslieden

Inhoud:

- Geschiedenis van rieten en rotan meubels in Nederland (bv. de wieg van Wilhelmina).
- Iconische ontwerpen zoals de rotan stoelen van Thonet.
- Moderne toepassingen van vlechttechnieken in hedendaags meubilair.
- Workshop: bezoekers kunnen een klein rotan meubelstuk maken

“De Toekomst van Vlechten: Innovatie en Duurzaamheid”

Doelgroep: Studenten, architecten, milieubewuste bezoekers

Inhoud:

- Vlechten als duurzame techniek in biodesign en architectuur.
- Innovatieve materialen: gerecyclede kunststoffen en biobased vlechtwerk.

- Tentoonstelling van futuristische ontwerpen (zoals 3D-geprint riet en vlechtwerk in eco-huizen).
- Hands-on lab waar bezoekers kunnen experimenteren met nieuwe vlechttechnieken.

Kunst

Het gebouw is het atelier, het laboratorium, voor het maken van kunst op basis van vlechttechnieken. In de vaste opstelling zijn de kunstzinnige uitingen van vlechtkunst al te zien, maar de nadruk ligt de komende beleidsperiode op de stimulering van de makerscultuur in Fryslân en daarbuiten. In 2025 leveren we een artistieke bijdrage aan Arcadia als opmaat naar een eigen internationaal kunstfestival, de Vlechttriënnale, in 2028. Met binnen- en buitenlandse kunstenaars, in samenwerking met de eigen gemeenschap, willen we kunst maken op basis van vlechttechnieken. De resultaten worden in de publieke ruimte getoond. We willen Noordwolde en de regio op basis van die specifieke vlechtgeschiedenis een plek geven in het culturele klimaat van Fryslân. We organiseren daartoe de Internationale Vlechttriënnale.

“Internationale Vlechttriënnale: Vlechtwerk als Kunstvorm: Traditie, Innovatie en Toekomst”

Doelgroep: Kunstliefhebbers, kunstenaars, ontwerpers, ambachtslieden, studenten, toeristen

Locatie: Nationaal Vlechtmuseum Noordwolde + externe locaties in Friesland

Concept en Opzet

De Vlechttriënnale is een internationale kunstmanifestatie die het ambacht van vlechten in de hedendaagse beeldende kunst viert. Het combineert traditionele technieken met innovatieve en experimentele benaderingen.

Drie pijlers van de triënnale:

1. Expositie – Internationale en nationale kunstenaars tonen werk waarin vlechttechnieken en materialen een hoofdrol spelen.
2. Workshops & Masterclasses – Experts uit verschillende disciplines geven lezingen en praktijkgerichte sessies.
3. Publieksprogramma – Interactieve kunstprojecten, performances en een vlechtfestival.

Locaties & Ruimtelijke Opzet

- Nationaal Vlechtmuseum als hoofdlocatie met de centrale expositie.
- Buitenexposities in Friesland: tijdelijke installaties in natuurgebieden, stadspaleizen en historische locaties.
- Satelliettentoonstellingen in kunstgaleries en designmusea.

Samenwerkingen & Partners

- Internationale kunstenaars en ontwerpers (uitgenodigde gastkunstenaars en open call).
- Kunstacademies en designopleidingen (bijv. Design Academy Eindhoven, Gerrit Rietveld Academie).
- Duurzame bedrijven die innovatief met materialen werken.
- Gemeente en provincie Friesland voor ondersteuning en cultuurfondsen.

Marketing & Publiekswerving

Online & social media:

- Instagram-campagnes met video's over deelnemende kunstenaars.
- TikTok-challenges: “Maak je eigen vlechtkunst.”
- Livestreams van demonstraties en interviews met kunstenaars.

Offline promotie

- Samenwerking met internationale kunsttijdschriften en musea.
- Promotie via ambassades en internationale kunstplatforms.
- Kunstinstallaties als teaser in grote steden (bijv. een vlechtkunstwerk op een station)

Slotstuk: Vlechtfestival & Finissage

De triënnale wordt afgesloten met een groot Vlechtfestival, inclusief:

- Live muziek & performances geïnspireerd op vlechten.
- Theatrale voorstellingen over het ambacht en de betekenis van vlechtwerk.
- Vlecht-design-markt met handgemaakte objecten en kunst.

Planning

Periode	Activiteit
2026 Q1/Q2	Expositie 'Van mand tot meubel: vlechten in het interieur'
2026 Q3/Q4	Expositie 'Vlechters van Noordwolde: verhalen' Inrichting Kennis- en Documentatiecentrum
2027 Q1/Q2	Expositie 'Vlechten wereldwijd' Ontwikkeling website Kennis- en Documentatiecentrum
2027 Q3/Q4	Expositie 'De toekomst van vlechten: innovatie en duurzaamheid' Vorbereiding Internationale Vlechttriënnale 2028
2028 Q1/Q2/Q3	Vorbereiding en uitvoering Internationale Vlechttriënnale 2028

Pop-up projecten: Vlechten en de taal van het verbinden

Door alle programma's en activiteiten heen vlechten we een rode draad op basis van taal. Gekoppeld aan tentoonstellingen en educatieve programma's bouwen we aan een meertalig woordenboek van vlechten en verbinden. We nodigen bezoekers – ook digitaal – uit om in hun eigen taal woorden aan het woordenboek toe te voegen die te maken hebben met vlechten en verbinden. Zo bouwen we niet alleen een verzameling van vaktermen en wellicht vergeten begrippen op, maar nodigen we mensen ook uit om te verwoorden wat voor hen 'verbinden' is. Het is spannend om te gaan zien hoe rijk de Friese streektaalen aan 'verbinding' zijn en leert de Friezen over hun eigen talen en de onderlinge relaties. Het woordenboek in wording geeft aan buitenlandse bezoekers de gelegenheid om te reflecteren op de betekenis van het museum. Het woordenboek zal de inspiratiebron zijn voor een literair onderdeel van de Internationale Vlechttriënnale.

4. Educatie en kennisoverdracht

Het museum wil een ideale omgeving zijn om te leren, voor jong en oud, individueel en in groepsverband. Dat doen we door programma's aan te bieden aan het onderwijs en aan andere doelgroepen (liefhebbers, ambachtslieden, ontwerpers, kunstenaars. Samen met het in het gebouw gevestigde Dorpsarchief Noordwolde ontwikkelen we ook diverse vormen van kennisoverdracht met betrekking tot de geschiedenis van dorp en streek. Met vrijwilligerswerk, stages en educatieve projecten krijgen de mensen de kans hun vaardigheden en talenten te ontwikkelen. We willen hier een nauwe samenwerkingsverband aangaan met de openbare bibliotheek in Noordwolde.

Toeristen en dagrecreanten, families met kinderen en groepen bezoekers kunnen in snuffelworkshops kennismaken met het vlechtambacht. Kinderen kunnen een speurtocht door het museum doen en zelf een vlechtwerkje maken (mattenklopper). Voor hen zal ook een digitale speurtocht ontwikkeld worden, die eigentijdse mogelijkheden biedt.

Voor het basisonderwijs ligt de nadruk op het vak Heemkunde, dat in de Stellingwerven wordt gegeven. Het museum heeft educatieve programma's voor de groepen 3 t/m 8 van het basisonderwijs. Binnen het vak Heemkunde past ook het project Luit en Lammechien, een schoolproject voor groep 5/6 van de basisschool over twee Noordwoldiger kinderen van een stoelenmaker. Luit en Lammechien speelt zich af in de directe leefomgeving van de leerlingen en sluit aan bij de kerndoelen voor geschiedenis. Het project kan dienen als vervanging van de lesstof over de periode rond 1900. Binnen het project De Veerkieker komen leerlingen van de groepen 7 en 8 van de basisscholen een dagdeel naar het museum. We organiseren vlechtworkshops op het Terra College Wolvega in de 2e klas in de activiteitenweek in het voorjaar. Deze gevlochten manden worden gepresenteerd in de winkelstraat van Wolvega.

Dankzij een Europese subsidie (Leader) heeft het museum het kenniscentrum al kunnen uitbreiden met een cursusruimte (vlechtwerkplaats). In de goed geoutilleerde vlechtwerkplaats kan gevlochten worden met wilgenteen en pitriet. Onder leiding van ervaren vlechters wordt daar maandelijks een 'Vlechtcafé' georganiseerd waarin geïnteresseerden worden samengebracht, geïnspireerd en geïnstrueerd.

In de jaren 2016-2018 is er samen met onderwijsadviesbureau Zeeman en de Regt gewerkt aan het borgen van het vlechtambacht binnen de internationale gemeenschap en het leggen van nieuwe verbindingen. Een 'toolkit met instrumenten' is ontwikkeld om stapsgewijs te zorgen voor het behouden van het ambacht voor de toekomst. Het doorgeven van de traditie aan een nieuwe generatie vlechters staat centraal. Ook verbindingen met 'young professionals' zijn gemaakt en er is een nieuw netwerk ontstaan van vlechters uit binnen en buitenland die tweejaarlijks bijeen gaan komen voor het uitwisselen van kennis en technieken. Het Nationaal Vlechtmuseum fungeert hier als kenniscentrum en is de verbinder van verschillende vlechtgroepen uit binnen- en buitenland.

Door dit project is het museum in staat geweest zich opnieuw te profileren in de internationale vlechtscene en wordt de kennis geborgd in kennisgroepen, uitwisselingen van groepen en jaarlijkse bezoeken aan Noordwolde. Zo wordt het ambacht levend gehouden in verschillende vlechtersgroepen binnen en buiten het museum. Op 13 december 2018 zijn de opbrengsten en het stappenplan 'Vlecht het voort' gelanceerd op het afsluitende symposium van dit project. Dit plan is nog steeds de basis voor de verdere ontwikkeling van de kennisfunctie.

Speciale aandacht zullen we besteden aan de ontwikkeling van het kenniscentrum. Het museum is kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van vlechten. Het museum wil de kennis over het vlechtambacht bewaren, doorgeven en ontwikkelen. Het kenniscentrum verzamelt en documenteert informatie over het vlechten, geeft advies over de restauratie van vlechtwerk, vlechtmaterialen en -gereedschappen en onderhoudt (inter)nationale contacten. De museumbibliotheek heeft inmiddels landelijke bekendheid. In de komende beleidsperiode willen we in het gebouw een ruimte creëren voor studie. Ook zal op de website een aparte afdeling worden gecreëerd als digitaal kenniscentrum.

Toerisme

Het museum levert het belangrijkste cultuur-toeristische aanbod in het dorp en in de gemeente Weststellingwerf. Met de status van UNESCO Werelderfgoed van de Koloniën van Weldadigheid is er een toeristisch speerpunt in de naaste omgeving gecreëerd dat ook potentieel een krachtige toeristische impuls kan geven aan het museum. In de nieuw beleidsperiode zullen we de samenwerking met de Koloniën intensiveren op basis van de reeds getoonde bereidheid om gezamenlijk programma's en arrangementen te ontwikkelen.

Het is belangrijk om te weten wie de museumbezoeker is. Daarvoor is publieksonderzoek nodig: waar komen de bezoekers vandaan, hoe zijn ze op het museum geattendeerd, komen ze speciaal voor een tentoonstelling of als toerist, zijn ze al eerder in het museum geweest, wat is hun leeftijd, bezoeken ze het museum alleen, samen met kinderen of in een grotere groep, zijn ze geïnteresseerd in een workshop vlechten en wat vinden ze van het museum?

Vanuit marketing oogpunt zijn de volgende doelgroepen belangrijk voor het museum:

- toeristen en dagrecreanten: de actieve 55+ er die houdt van cultuur, natuur en rust
- toeristen en dagrecreanten: families met kinderen
- groepsbezoek
- gerichte bezoekers die geïnteresseerd zijn in het vlechten of in een tijdelijke tentoonstelling (de serieuze liefhebber, ambachtslieden, ontwerpers en kunstenaars)
- bezoekers die geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van Noordwolde en omgeving
- onderwijs, vooral basisonderwijs

Het museum heeft met de gerichte bezoekers inmiddels een sterke band: zij zijn gemakkelijk te bereiken en snel te activeren om een bezoek aan het museum te brengen.

Het museum wil de overige doelgroepen beter bereiken. Bij toeristen spelen de concurrentie van andere dagbestedingen en de weersomstandigheden een rol. Deze groep moet verleid worden. Bijvoorbeeld met eigentijdse presentatietechnieken, met gratis entree voor jonge kinderen, met gratis entree voor de inwoners van Noordwolde, met activiteiten voor families met kinderen of met arrangementen met natuurorganisaties of toeristische ondernemers in de regio. Het museum organiseert naast workshops, cursussen, demonstraties en ontmoetingsdagen voor vlechters, speciale activiteiten voor kinderen in de schoolvakanties. In de zomervakantie zijn er kindermiddagen en in de voorjaarsvakantie nemen kinderen hun grootouders mee naar het museum in het project 'Help pake en beppe de vakantie door'.

Een belangrijke faciliteit in het museum is de museumshop. Met ingang van 2025 is ook het Toeristisch Informatie Punt (TIP) onderdeel van de museumorganisatie en kunnen we in de komende periode onze toeristische betekenis verder uitbouwen. De komst van de historische stoomlocomotief, die nu onderdeel uitmaakt van de museumcollectie, is als publiekstrekker al een succes en ondersteunt het verhaal van de geschiedenis van dorp en regio.

Samenwerkingsverbanden

Cultureel-museaal

Het museum maakt deel uit van de in het Museumregister opgenomen groep professionele musea in Nederland en onderhoudt nauwe relatie met Museumfederatie Fryslân. Naast het museale netwerk in de provincie, is er een intensievere werkrelatie met musea in de eigen regio. Zo zijn er jaarlijks samenwerkingsverbanden met Museum Drachten en Museum Opsterlân. Deze musea voelen zich verbonden in hun 'verhaal van Zuidoost Friesland'. In de regionale samenwerking, ook met de aanpalende Drentse regio is er een nieuwe dynamiek gekomen door de verkrijging van de status UNESCO-Werelderfgoed van de Koloniën van Weldadigheid, waarvan de kern in de provincie Drenthe ligt, maar waartoe ook het Drents-Friese grensgebied tussen Noordwolde en Frederiksoord heeft behoord. De reeds bestaande samenwerking met Museum De Proefkolonie in Frederiksoord gaan we in de komende periode intensiveren, zowel programmatisch als op het terrein van PR en marketing. Ook de samenwerking met Museum Miramar in Vledder is kansrijk op toeristisch gebied.

In het uiterste zuidoosten van de provincie zijn we zo 'de brug' naar (cultureel) Friesland. We zijn voor de vele (extra) toeristen (door UNESCO) die in Drenthe verblijven, de eerste kennismaking met Friesland. Er zijn intensieve museale en cultuur-toeristische arrangementen in ontwikkeling om Noordwolde en Fryslân nauwer te betrekken bij het Werelderfgoed. Hier ligt ook in de groei van de bezoekersaantallen een grote kans.

Belangrijk is dat we het 'talige' aspect van het museum versterken. Naast de meertalige informatiekanalen, zullen er de pop-up taalprojecten zijn, waarbij we nauwe samenwerking zoeken met de Stellingwarver Schrieversronte en de Fryske Akademy.

Op het gebied van het vlechtambacht onderhoudt het museum relaties met buitenlandse vlechtcentra in Duitsland en België. Op het gebied van design is het museum opgenomen in een collectie- en kennisnetwerk met de ook op design georiënteerde musea in Nederland (Kunstmuseum Den Haag, Centraal Museum Utrecht).

Maatschappelijk-toeristisch

Het museum is een belangrijke speler in het cultuur-toerisme van eigen dorp en regio en verbindt zich met diverse ondernemingen en bedrijven om tot cultuur-toeristisch aanbod te komen (voorbeelden:). De samenwerking met UNESCO Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid biedt niet alleen museaal, maar vooral ook cultuur-toeristisch grote kansen. Het Toeristisch Informatie Punt (TIP) is onderdeel van de museumorganisatie.

Toegankelijkheid

Voorwaarde voor een goed functioneren van het museum is de toegankelijkheid op diverse terreinen. Het museum heeft in 2024 de diversiteit en inclusiescan gedaan waarbij het museum een score behaalde van vier uit vijf van 'codedi', aanbevolen door het Nederlandse Museumregister. Toegankelijkheid behoeft voor het museum een dubbele betekenis. Enerzijds extern waarbij het museum goed toegankelijk zou moeten zijn voor een ieder die het museum zou willen bezoeken, als ook toegankelijkheid vanuit het werkgeverschap waarbij het museum een plek wil zijn voor diegene die betaald of onbetaald een bijdrage wil leveren aan de visie en missie van het museum. Daarnaast wordt er in de AB en C expositieteksten een gelaagdheid aan informatie gegeven in de tentoonstellingen. Zo bedienen we een brede groep geïnteresseerden die allen op eigen niveau zich de informatie doen toekomen. Onze informatieve toegankelijkheid blijkt uit: de website waarop alle informatie staat die voor een bezoek aan het museum relevant is; er is voor kinderen een eigen audiotour in het Nederlands, terwijl die voor volwassenen er is in het Nederlands, Stellingwerfs, Fries,

Engels, Duits, Frans en Chinees. Voor volwassenen worden de teksten van de diverse talen ook op leeskaarten gepresenteerd.

Op diverse manieren wordt samen met de in het gebouwencomplex gevestigde Openbare Bibliotheek gewerkt aan de fysieke toegankelijkheid. Naast het museum ligt een grote parkeerplaats met meerdere invalide-parkeerplaatsen. Een aantal van onze vrijwilligers maakt hier, vanwege een handicap/beperking gebruik van. In het met de Openbare bibliotheek gedeelde Cultuurplein is de entree van het Vlechtmuseum. Hier is een openbaar toilet te vinden (uniseks) en een invalidentoilet met lig/aankleedtafel voor liggende patiënten. De entree heeft schuifdeuren en alles is gelijkvloers. De balie heeft verschillende hoogtes. Zowel voor staande bezoekers als zittende.

De optimalisering van de toegankelijkheid vertaalt zich ook in het tarievenbeleid. Het museum heeft een gezinskaart waarbij voor het tweede kind nog slechts 1 euro wordt betaald. Meer kinderen zijn gratis. Vrij entree voor bewoners van de verzorgingstehuizen in de regio gedurende de periode 1 november – 1 april. Voor groepen statushouders zetten we gratis een gids in. Daarnaast doen we mee aan het Veerkieker project waarbij alle leerlingen uit de gemeente Weststellingwerf het museum minimaal 1 keer per 3 jaar bezoeken.

5. Bedrijfsvoering, bedrijfsethiek en organisatie

Rechtspersoon, personeel en organisatie

Het museum is een stichting. De dagelijkse leiding is in handen van een officemanager die onder leiding staat van de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht die uit vijf personen bestaat, ziet toe op het nastreven van de vastgestelde doelen. De Raad van Toezicht vergadert zesmaal per jaar en voert de jaargesprekken met de directeur-bestuurder.

Het museum heeft een kleine personele bezetting. Het personeel bestaat uit een directeur-bestuurder (12 uur) en een officemanager (32 uur). De directeur-bestuurder houdt zich bezig met de positionering van het museum, nieuwe ontwikkelingen, fondsenwerving en samenwerking met andere organisaties en stakeholders. De officemanager stuurt de vrijwilligers aan en coördineert hun inzet. Daarnaast is zij eerste aanspreekpunt voor derden en regelt zij groepsbezoeken, verzorgt nieuwsbrieven, begeleidt kinderactiviteiten, doet administratie en veel andere werkzaamheden. De inhoudelijke kennis voor tentoonstellingen c.a. wordt tot nu toe op basis van gastcuratorschappen aangetrokken.

Het museum heeft een team van circa 40 vrijwilligers. De grootste groep vrijwilligers is receptiemedewerker. Er zijn slechts enkele rondleiders. Die groep zal de komende jaren moeten worden vergroot via een intern 'opleidingsprogramma'. Daarnaast zijn er vlechters voor demonstraties, technische mensen die helpen bij de opbouw van tentoonstellingen en een ict-groep. De officemanager coördineert hun werkzaamheden.

In vergelijking met andere musea is de personele bezetting niet eens minimaal te noemen, maar eerder ernstig onvoldoende. Gelet op rol en positie van het museum, is een directeur-bestuurder in een formatieomvang van 0,6 fte (24 uur) het minimum dat nodig is om de belangen van het museum te dienen, maar ook om de onvermijdelijke overbelasting van de directie in de huidige formatieomvang te voorkomen.

Naast het algemene management, streeft het museum naar de uitbreiding van de staf met een inhoudelijk-artistische projectleider voor 0,4 fte (16 uur).

Op personeelsgebied heeft het museum zich, in verband met de verhoudingsgewijs grote risico's in relatie tot het kleine personeelsbestand, verzekerd tegen de gevolgen van ziekte en arbeidsongeschiktheid van de beroepskrachten. Ook is er een aanvullende verzekering voor ongevallen tijdens dienstreizen.

Huisvesting en veiligheid

Het museum is sinds 2001 gevestigd in de prachtig gerestaureerde Rijksrietvlechtschool, een rijksmonument uit 1912. De Rietvlechtschool is onderdeel van 't Vlechtwerk, een multifunctioneel complex waarin ook de Openbare Bibliotheek, de Vensterschool en een zalencentrum / horecagelegenheid zijn ondergebracht. 't Vlechtwerk is eigendom van de gemeente Weststellingwerf; het museum huurt het museumgebouw van de gemeente.

Via het project Bestemming Noordwolde revitaliseert de gemeente het Vlechtdorp van Nederland. Het museum en 't Vlechtwerk worden daarbij sterker geprofileerd en de omgeving is aantrekkelijker gemaakt.

De Rietvlechtschool heeft nog onvoldoende uitstraling als museum, de vindbaarheid van de ingang is niet optimaal. De herkenbaarheid als museum en de vindbaarheid van de entree moeten worden verbeterd.

Veiligheid in en om het museum is een voorschrift. Het museum heeft een inbraak- en brandbeveiliging. Ontruimingsoefeningen doen de gebruikers van 't Vlechtwerk gezamenlijk. Dit is opgenomen in de Risicoinventarisatie en -evaluatie

Automatisering en digitalisering

Het museum heeft drie ICT-werkstations die samen een netwerk vormen. De financiële en bezoekersadministratie is geautomatiseerd. De collectie wordt in Atlantis geregistreerd. In het kader van het provinciale Deltaplan Digitalisering is enkele jaren geleden een belangrijk deel van de documentatie gedigitaliseerd. Het museum wil de collectie via internet verder ontsluiten, als onderdeel van de digitale inspanningen die we gaan leveren om het kenniscentrum te ontwikkelen

Het Nederlands Museumregister

Het Nationaal Vlechtmuseum is op 14 mei 2003 opgenomen in het Nederlands Museumregister. Het voldeed daarmee aan de kwaliteitseisen die in de Nederlandse museumwereld gelden. De status van geregistreerd museum is in 2009 en in 2024 vernieuwd. De opname in het Nederlands Museumregister is, behalve voor het museum zelf, ook van belang voor subsidiërende instellingen als overheden en fondsen als vorm van kwaliteitsborging. Registratie is bovendien voorwaarde voor het lidmaatschap van de Nederlandse Museumvereniging en het mogen voeren van de museumkaart.

Financiën

Het museum heeft een geautomatiseerde financiële administratie die wordt verwerkt door een accountantsbureau. Het museum stelt vierjaarlijks een Meerjarenbeleidplan en -begroting op en jaarlijks een Activiteitenplan en jaarbegroting en werkt met door een externe accountant samengestelde jaarrekeningen. De salarisadministratie is ook aan de accountant uitbesteed.

Het museum verdient bijna 50% van de inkomsten zelf, een uitzonderlijke prestatie: entreegelden (30%), museumwinkel (12%), diversen (5%), projectsubsidies en sponsorgelden. Deze inkomsten zijn echter variabel en dat maakt de financiële situatie kwetsbaar. De overige inkomsten komen uit de gemeentelijke subsidie. Voor de realisering van de ambities in de periode 2025-2028 streven we naar verbreding van de financiële basis via een subsidie van de provincie Fryslân.

Het aantal donateurs is stabiel (circa 200).

De komende jaren zal alles in het werk gesteld moeten worden om de financiële basis te verstevigen. Voorwaarde is dat de bezoekersaantallen op basis van de nieuwe plannen groeien. Daarnaast zijn projectsubsidies en het verwerven van sponsorgelden van wezenlijk belang voor verdere ontwikkeling van het museum. Nóg duidelijker profilering van het museum is daarbij ook van belang.

Ethische code

Het Nationaal Vlechtmuseum onderschrijft de Ethische Code. Tweemaal per jaar is de Ethische Code een agendapunt tijdens de RvT-vergadering. In de maandelijkse nieuwsbrief voor vrijwilligers van het Cultuur Cluster (waaronder ook alle museum-vrijwilligers vallen) is na een korte tekst de Ethische Code via een link beschikbaar. Eénmaal per twee jaar wordt voor RvT-leden en vrijwilligers scholing over de Ethische Code ingekocht bij de Museumvereniging.

Het museum draait op deze visie en ademt dit in al haar uitingen. We hebben o.a. als vrijwilliger 'in dienst' mensen met kleine fysieke beperkingen en mensen met gediagnostiseerd autisme. Voor alle medewerkers is er een vertrouwenspersoon. De langdurige betaalde en onbetaalde dienstverbanden zijn een belangrijke indicator dat het Nationaal Vlechtmuseum dit beleid echt reflecteert en toepast binnen haar organisatie. Geen papieren tijger, maar elke dag weer uitstralen dat iedereen welkom is. De gouden rand van het museum.

BIJLAGE: SWOT-analyse

Korte terugblik

Het museum heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld tot een volwaardig museum met (inter) nationale betekenis: een museum met een uniek verhaal, een prachtige collectie, een unieke accommodatie, een kennis- en opleidingscentrum, een plek waar nieuwe ontwikkelingen worden gestimuleerd met behoorlijke bezoekersaantallen en (inter)nationale erkenning in de museale wereld en het vlechtambacht.

Jaarlijks bezoeken een kleine 10.000 mensen het museum. De collectie is geregistreerd, het museum organiseert jaarlijks circa drie tijdelijke tentoonstellingen, een groot aantal workshops / cursussen / masterclasses, educatieve projecten voor het basisonderwijs en tal van publieksactiviteiten en is het toeristisch informatiepunt van Noordwolde. De personeelsformatie is totaal 0,8 FTE met daarnaast de capaciteit op inhuurbasis. Er werken circa 40 vrijwilligers in het museum.

Desondanks zijn er bedreigingen die, als er niets mee gedaan wordt, het bestaan van het museum op niet al te lange termijn op het spel kunnen zetten. Het gaat om de volgende bedreigingen c.q. uitdagingen:

Publiek

Om voor het publiek blijvend interessant te zijn, moet het museum meer moderne technieken inzetten om de collectie op een eigentijdse manier te presenteren. De generatie waarvoor de collectie 'een feest der herkenning is' zal langzaam verdwijnen. Ook voor de volgende generaties moet het museum interessant blijven en de historie boeiend blijven vertellen. Publieksonderzoek is daarbij belangrijk, zodat het museum goed kan focussen op de wensen en verwachtingen van de belangrijkste doelgroepen.

Het aantal bezoekers neemt jaarlijks iets toe. Belangrijke winst kan geboekt worden in het optimaal binnenhalen van de toeristen die in een straal van ongeveer 20 kilometer rond Noordwolde verblijven. Daarnaast is er de kans om in te spelen op de populariteit van kunst en design en daardoor een groter landelijk en internationaal bereik te realiseren.

Financiën

Het museum heeft een smalle financiële basis. Het ontwikkelen van een 'club van 100' kan daar structureel enige verandering in brengen. Bovendien vergroot dat de lokale betrokkenheid van (recreatie)ondernemers. Strategische plannen ontwikkelen en realiseren zal veelal moeten plaatsvinden via fondsenwerving. Gelet op de unieke bijdrage van het museum aan het 'Verhaal van Fryslân' is ook provinciale financiële ondersteuning wenselijk en opportuun.

Personeel

Het museum is in de personele formatie kwetsbaar. In formatief opzicht is het verschil met musea in de regio groot: de formatie is daar ruim veelal het dubbele van die in het Nationaal Vlechtmuseum. De vrijwilligers kunnen maar in beperkte mate de beroepskrachten vervangen. De realisering van de ambities van het museum vereisen een substantiële investering in de uitbreiding van de professionele bezetting.

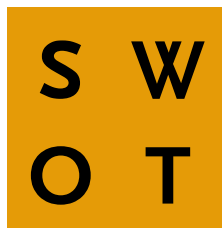
De SWOT-analyse geeft de sterke en zwakke punten van het museum weer in vergelijking met andere musea of organisaties en brengt de kansen en bedreigingen in kaart.

Sterke punten

- Het museum vertelt een uniek verhaal: de geschiedenis van het vlechten
- De collectie is uniek in Nederland en uitzonderlijk in de wereld op het gebied van 20e -eeuws design
- Huisvesting in een prachtig rijksmonument: de Rijksrietvlechtschool uit 1912
- Uniek kennis- en opleidingscentrum op het gebied van het vlechtambacht
- Flexibele en gemotiveerde medewerkers
- Het museum heeft een goede naam in de wereld van het (vlecht)ambacht en design
- De gemeente erkent het belang van het museum en wil het subsidiëren
- Ligging in een toeristisch interessant gebied
- Het museum is het toeristisch informatiepunt en de enige slechtweervoorziening in Noordwolde

Zwakke punten

- De personele bezetting is krap
- Smalle financiële basis
- Beperkte bereikbaarheid met openbaar vervoer
- Het gebouw heeft te weinig uitstraling als museum, de ingang is beperkt zichtbaar

Kansen

- Groeiend aantal 55+ ers
- Mensen zijn op zoek naar authenticiteit, beleving en persoonlijke verhalen
- Er is een sterke hernieuwde, (inter)nationale belangstelling voor ambacht, design en innovatie
- Duurzaamheid is een belangrijke trend
- Digitale en sociale media bieden volop mogelijkheden
- Er is geld voor bijzondere vormen van samenwerking, voor ambacht en design en voor immaterieel erfgoed
- De gemeente investeert de laatste jaren in het revitaliseren van Noordwolde; het museum heeft daarin een belangrijke rol als cultuurtoeristische trekker
- De Werelderfgoedstatus van de aangrenzende Koloniën van Weldadigheid in 2021
- Het museum kan het verhaal van zuidoost Friesland verbinden met dat van de Koloniën van Weldadigheid
- Mogelijkheden tot structurele provinciale subsidie

Bedreigingen

- Toenemende druk op de gemeentelijke financiën
- Fondsen en sponsors hebben minder geld beschikbaar
- Vergrijzing van de vrijwilligers
- Concurrentie op de vrijetijdsmarkt
- Afhankelijkheid van weersomstandigheden (toerisme)
- Toenemende verwachtingen van het publiek in relatie tot de krappe personele bezetting en financiële mogelijkheden